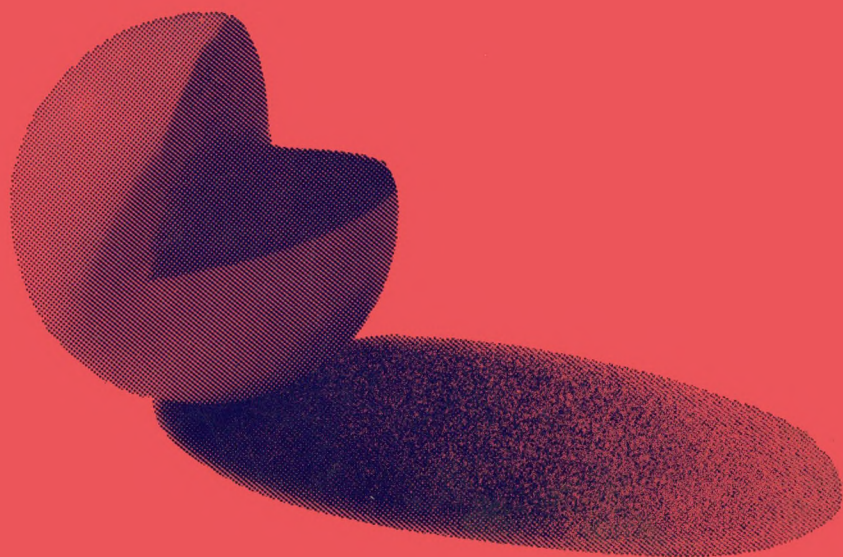

SZIVERI JÁNOS

szabad
gyakorlatok

Sziveri János 1954-ben született a bánáti Muzslán. Az általános iskolát szülőfalujában, középiskoláit Mostarban és Zrenjaninban végezte. Jelenleg az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Kara Magyar Tanszékének hallgatója. A Képes Ifjúság irodalmi rovatát szerkeszti. Verseivel majd mindegyik jugoszláviai magyar lapban jelentkezett. Szerbre lefordított verseiért 1975-ben Karlóca város Aranypecsét díját kapta. Verseken kívül képzőművészeti esszéket és ritkábban novellákat is ír.

SZIVERI JÁNOS • SZABAD GYAKORLATOK

GEMMA KÖNYVEK 6.

SZIVERI JÁNOS
SZABAD GYAKORLATOK

FORUM KÖNYVKIADÓ

EMBERI HANG

Árnyalt részek, fárasztó egészek.
Semmirevalóan simák,
de egyre több *újraegyszerű*.
(Óskori négyzetet rajzolok
a papírra: elmozdul,
ha elmozdulok,
megszűnik, ha megmarad.)
A szerénytelen *istenek* mindannyian,
még az emberiség gyermekkorában.

Érzékenységem: a lebegés iróniája.
– Vajon – de ez mit jelent –
hallom-e (értem-e)
az *első* hangokat, hozzájuk
tapadó magamat? A már-
már idétlen „vértanú halált”.
Nem riadok. Kimondom. (Ízes kis emberke.)
– Ha riadok, nem mondom ki. (Ó annyiszor.)

VOX HUMANA. A hallgatott
és soha meg nem hallott
(az olvasott, de el nem olvasott).
Csupán semmitmondó mondatok: semmitmondatok.
– Emberi hangot (az emberiség gyermekkorában).

És íme a hang.
Vattával bélelt szemüreg. Vajon
ki verte be ablakod, nyitott üvegfejed,
ki csapta össze ily konokul anatómiádat?
– Én már más világból való vagyok.
Már más világba való vagyok.

A NARANCS

A NARANCS ÉRTELMEZÉSE

Egy nagy gömbből indul ki minden
és ott is fejeződik be, ugyanakkor
mikor kiindul.

A gömb csillár-íze és maga a gömb az
egyedüli.

A NARANCS TARTALMA

Párhuzamos gerincek születnek a földből.
Magukba szívják a testet
és szírom-csigolya templomok nyílnak kezükben.

A NARANCS TÖRTÉNIK

A narancs sok apró
kavicsra képes
monoton egymásutánban.
Gömböt von köréjük és
megteremti önmagát.

Két narancsra van szükség,
szálkás rozsdafültre.
A kavics sok apró
narancsra képes, de nem
a játék itt a lényeges
„Körös-körül (a) semmi (V. P.).

A NARANCS SORSA

A narancs körül négyzetes
szirmok képezik a tengelyt.

A tengely bizonyítható
átváltozásában,

megkövül csillagképünk
narancssárga nyugalma.

Minden az
újramagyarázás

lehetőségével
fejeződik be, miként

a vers türelmét is csak
az ébredés lopja ki holnapunkból.

A NARANCS NARANCS

A narancsok állandó hullása
következtében, ismeretlen

üveggolyók szikkadnak
a homoktükör tüzében.

Repedezett, száraz emberek
eltűnő egymásutánja:

húsmellű gépek.
Őscink gazságával

tetoválják fehérségüket a
beláthatatlan izomtenger tétlenségében.

És végül magvait szétrúgva
fölpattan apám narancsfeje.

A NARANCS IS KIFORDUL

Miután nehezen
feledni

indul,
nehezen újarörpköd,

újrahullik.
Az újrahulló gömbgolyóban befejeződik

az indulás. Hajló pályát
ránt a kőlapon.

Fentebb ráktükör-csönd
a zongora,

kikapcsolja a
talaj rövidségét.

A NARANCS ÖNMEGTARTÓZTATÁSA

Lassan de
ütemesen

üveg-
hideg

hajszálbiliárdgolyó.
Csontjegek

tükkrén
önmagában

nem lendül és
nem állapít.

A NARANCS HELYZETE A TÉRBEN

Önmagunkért alkalmazzuk
a gyöngymadarakat,

– ha már a gondolat
üvegszöge,

a kezek rendszerében
robban –

mint hideg tárgyakat.
A csillagok fehér mesze.

A tárgyak nemisége.
A narancsban is,

és csak ott
robban az üvegszög.

A NARANCS ÉS A VERSTELENSÉG

A szó végtelen.

A szó önmagáért végtelen narancs.

Leképezett játszóterek.

A játszóter önmagáért szó.

Összefogjuk e megválogatott
(ismét) narancssárga jelzőrendszert,

ahol nem mozdul a
gömb terjedelme.

Az órában minden lépés
mozdulatlan. A szó,

minden lépés
az órában.

Narancsok: selymet fogukban rejtő,
árva, várandós pontok, egyforma

távolságra hűlt
zöld-poharak.

A NARANCSBAN INDUL AZ ELLENPONT

A zongorák között
ugyanúgy fűződnek egymásba a

geometrikus formák,
mint a szentképekre helyezett kelyhek.

A zongorát tapintva
fáj az oltár merevsége és a megtestesülés

is áttevődik.

A homokóra-kockák kitöltik a

repedezett éjszakát.

Remegés gyülemlik a tárgyakon.

Sötétül az üvegszobrok
harmonikus zizegése.

A fehér jégkocsonyából kezünk alatt
kihullanak a csontok

és elalaktalanodnak
a hideg szögeken.

A NARANCS MEGVÁLTOZTATÁSA

A narancs fürtökben
kivájja a telet:

a köd elfonnyad,
a henger kitágul.

Egy szárított hal
az almáriumon.

Két csöpp
párhuzamos szög és félgömb.

Odaerősített,
rugalmas hasán szétnyílnak a szeletek.

Szabályos pipacsok.
Forgó

szobor a legmagányosabb kirakatban.
Erőtlen

fák
magzatvize.

A NARANCS MINDEZEK UTÁN

És
előveszi

és
kezében marad.

Egyaránt
kilendül ugyanabban a pillanatban.

A frissen előidézett levegőben.
Közeleg az

indulás és befejezés párhuzama:
a leltár.

A gyomorba nyúlni,
a lerakatba, megmarkolni valamit,

majd
szabályos mozdulatokkal elereszteni.

A NARANCS IDŐTARTAMA

A felhasított vázában
jéggyöngysorok.

A legmélyebb csöndben hűl az üvegrák,
roppant kavicszemén nyers rés.

Mint megfordítva égő
hárfatű.

A narancs pedig
néha ugyanaz a feltördelt kör,

akár a tükör.

Amikor visszafelé indulunk, még ráérünk

megkövesedni és / vagy
bomlani,

majd föl-föltérdelni
egyenlő időközökben.

A NARANCS MEGVILÁGÍTÁSA

Csonka bordák emelkednek ki a
nehéz sárból.

Egyikünk körme a gyümölcsökből
várat épít körénk. A bordák

egészen a falakig emelkednek és
körmünk alá fúrják inyitorláikat.

Ilyenkor nem lehet hátrafordulni,
a kövek húsából hullanak.

Mi nem történik a sárban!?
Valójában borda.

Ha teleszívja magát, testének felére
növekszik, majd egyesül egy előre megjelölt négyzeten.

Végül már akkora,
apró darabokra törik.

Valójában
ott e halmaz eredete

ahol emelkedni kezd
végtelenül a föld felé.

A NARANCS VÁLTOZATAI

Az egyik beleül.
A másik utána dobja.

A másik beleül.
Cirkálnak a csigák

dermedt fiókjaiban. Előveszik,
felnéznek, ami ismét egy fekete

folt. Keresztül dugják szemüket
e vaslemezen is.

A csontok recés
almáriumok. A hideg faágak és

belülről a kövek ritmikus
elhelyezése fölbontja a színeket.

Az egyik arc-rózsa, a másik csont.
Az egyik később a másik.

A NARANCS ÉS A GYENGEELMÉJŰ GYEREKEK RAJZAI

Szakadoznak.
Minden üreg

testté válik.
Felmegy az égit, az is meghasad.

Elgurul a többivel
és apró koszorúkká keményedve

lefordul...
Ez már a következő mozzanatnál beigazolódik.

Kétoldalt homorú.
Átnyúl, egészen

a nedves tükörbe és kiemeli
a felpattogott halakat.

Üveggé változik. A halak
márványrudakká. Az üveg

márványízű, a hal, mint
a fénykép ismét beleolvad a tükörbe.

Az asztalon
a nagyító

beszívja a rovarokat.
Összefonódnak.

Rátapad a pikkelyre, ami a következő
lendületig alakot változtat és

rovar lesz. Nehéz
szagával közeleg.

Átfúr mindkét körmével rajta is.
Ez addig ismétlődik, míg el nem tűnik.

Míg meg nem szűnik. Ha lép,
növekszik és kifordul önmagából.

A NARANCS ASZKÉZISE

Megduzzad és szétrepeszti a pohár
üvegbőrét. A kocsonya-sebből

fehér kockák ömlenek. Ez
egyúttal a pohár öntisztulása is.

Mindkét oldalról férgek rozsdásodnak
bele a csöndbe. A férgek izzadt

harmonikák az üvegèn.
Kiveti magából a beszüremplő mohát.

A kéz nyugalmi állapotban, majd
helyzetváltoztatás után ismét

nyugalmi állapotban, olyan,
mint egy

hosszúra sikerült rezdülés.
Kiömlik, szétfolyik, felduzzad

és legközelebb
kiég a térből.

A NARANCS RENDSZEREZÉSE

Rojtos darabok fejlődnek az anyagban.
Minden harmadik az első kettő szerves része,

és egyúttal új, teljes
darabot képez.

Fémkagylóban a
rákok meszes vályúja.

Az udvaron papok kartontraktorokat
tologatnak a kútba,

félkörben lángoló
óraroncsok.

Torma és kapor a rothadó
kisgyerekek üveges gyertyaszíne. Az új,

teljes darab
mintha mindent meghatározná.

AZ ÖRÖK TÖKÉLETES

A VÁRAKOZÁS KEZDETE

A felismerés öröme:
váratlanul felfedezzük
az asztalon a kést,
a műanyagpoharat;
az újraértékelt összefüggéseket.

Vékony karjainkkal
a doboz fehér hártyáját.
Nedves csíkokban az éjszaka sebeit.

Itt-ott kitapintunk a légből,
mint a túlduzzadó alma,
vagy egy elképzelt fóliagömb.

AZ ÖRÖK TÖKÉLETES

Minden megmarad és nem változik.

Legfeljebb, ha hiányos, mintha
kimozdulna örökösen meghatározott
helyzetéből.

Üveg-fehér apró darabok.

Bonckés a márványüregben, vagy
az értelem legmélyén.

A tökéletes és
szétválaszthatatlan felület-pikkelyek.

Növekszik, változik, minél ésszerűbb!

Akkor legteljesebb, ha hiányos
és örök.

RITKA ÓSZGERINCŰ TÁJLOVAK

A nyárdobozok biliárdzöld golyói
bamba lüktetéssel terülnek.

A meztelen reggel
ezüstje vonaglik így.

SZABAD GYAKORLATOK

Akár az ázott levelek ornamentikája.

Pedig csak egy keskeny nyílás, egy ablak,
egy kifehéredett repedés.

LUCIDUM INTERVALLUM

A légbokrok lassan összeroppannak
a hidegen. Nyers eső csattog a két oszlop között.
Formálódik a tér.

SZÉTTÉRÍTETT OBJEKTUM

Szemben a kivilágított ablak.

Az asztalon behorpadt fémdoboz,
és a síkos üvegpohárban megreped egy lecsapódott
csillanás.

Megfordulunk. Előttünk az acél-szürkére hűtött út,
a képtelenségig egyenesedő vonalpárhuzam,
végtagjaink folytatódása. A szétterített objektum,
amelyen kiméret koppanásokkal elindulunk.

SZABAD GYAKORLATOK

„De mért egyszerre ez a zűrzavar, ez a felbolydulás? (Milyen sötét lett minden arc!) Mért néptelenedtek el utcák és terek, s mért siet ki-ki otthonába komoran?”

Mert éj lett, és a barbárok nem jöttek el.
S futárok érkeztek a limesek felől,
jelentve, hogy barbárok többé nincsenek.

„S most – vajon barbárok nélkül mi lesz velünk?
Ők mégiscsak megoldás voltak valahogy...”

Konsztantinosz Kavafisz
(Somlyó György fordítása)

„– Nos jól van, felelt Noirceuil, legyen: okoskodjunk módszeresebben. Megjegyzéseid bebizonyították számomra, hogy képes vagy engem megérteni; s én a hozzád hasonlókhöz szívesen beszélek.”

de Sade

Egy mondattal kezdődik a vers. Akkora levéllel bomlik ablakomba, tekintetem széthasad, porlik. Két különböző irányban. Mondhatnám azt is, most minden mondatértékű körülöttem. Talán ez lenne a legtökéletesebb megoldás. De tovább rajzanak sorvadványaim. A kis magzatmagok. Duzzadt, ringó csigolyák. Mint lebernyeg tolul ingatag. Kék a kékben.

Lengő tekervények, vérző bolyhok. Ezen a szita-örvényen itt a szemhólyagomon. Bimbófejessel rendületlenül tovább. Ideggóccaim immár folyékony rovatok. Mosatlanok, levegőtlenek. Egy korty a jelenség. Mindenekelőtt. Férctorlódás. Remegő lengés a szitán. Cseppek egy állandó felületen. Bizserdül, mintha letépnénk testbenőtt
[fejdíszzeit.
Íme, ezek jelentéktelenségem vissza-visszatérő
[dokumentumai.

Pillanatonként semmi sem létezik. Szünetelnek a folyamatok. Vagy pontosabban, olyan ez a nagy koraszülött, mintha megindulna. Bárhol. És bármikor. Akár egy félbemaradt ügetőverseny, úgy. Aztán van más dolog is, pl. amikor kilépünk. Bárhova. Bárhogyan.

Ezt már csak előzetes begyakorlással: kétszer kb., vagy többször, de nagyobb figyelemmel, egy bemélyedés fölött görnyedt gerinccel fölülni. (Hiányoznak az alkatrészek.)

Ha nincs elegendő gép, a közelben robbantani kell. De mivel és meddig? Mig ez a fakó tér el nem feketül: besötétednek a fogaskerek; a légnyomás tömörödik. Megszűnnek a mozdulatok, először hirtelen, majd újra és újra. A dudor folyton bővül. A felületek egymásba torlódnak, a sejtek munkája fokozatosan felgyorsul, időnként kimarad egy-egy szakasz. Számptalan más is történhet még. Mindez oly közel van, csak egy finomabb rezdülés hiányzik és beáll a közelség.

Kicsit ugyanaz, mint volt. Akkor hirtelen félbe kell hagyni.

Meghatározott irányba készülődünk. A fájdalom roppant feszült ereinkben. A közhangulat kielégítő. „Terepszemle.” Két részre osztva indulunk. Mint általában. Mindenki egy-egy fáklya a kiéhezett levegőben. A sorok hol rövidebbek, hol hosszabbak, hol egyáltalán nincs sor. A név mindig két félszakasz közé van gépelve. Plakátragasztás egy újabb kirándulásról. Hogy előbb visszaérjünk, nem indulunk el. Befejezett kartonfigurák félbevágva. Térbeszórva.

Tettkiállítás. Elkékvult bozótrengeteg mögül kilépni, majd visszabújni. Minél előbb.

Megközelítőleg, a férőhely változatlanul ugyanannyi, csak a mesterségesen előállított lépcsőkülönbség lett néhány

[időegységnyivel

előretolva. Egy teremszerű üvegduzzasztóval.

Összefoglalás: ösztönszerűen besüppedni légmentesített –
de mielőtt kiürülne, a nyomástól magábahorpadó –

[fűvócsöveinkbe.

Váratlanul, mindenhol ugyanakkor megjelenni, nyitott

[alsókarral

és széttépett lábszárakkal. Már előbb vagy máshol kifeszített keretben. A sarkok összevonva, nem változó fény mennyiség.

Csak később, a témaválasztás után, az ittlét-tagadás tetőfokán, vagy akkor sem. A tér megtelítődik levegővel, belül kerül.

Az elutasított vagy kihagyott mutatványok egy másik

[porondon,

esetleg új légzőszervekkel már sokkal látogatottabb benuulást, káprázatot idéznek. Az utak behatolnak a teljességbe.

A rend megbomlik. Kivérzik a növényzet. A formák alakváltása egy pillanatra előidézi az indulást.

A megkeményedett közérzetben változatlanul mozdulatlanok a fáradt testek. Étkezés előtti állapot.

Az űr, bent, kifeszíti távolságait. Megnövekedett agyméret.

És síktorlódás. Villanó lángtekercs a tovább ezüstösödő

[útszakaszon.

Aztán, szinte véletlenül, minden másként tovább.

Szabadon kilélegezni a lerakódott kinövéseket. Dudorokat.
[Buborékot.
Felhasználni egy mozdulatban. Szétcsapni az üvegen és
[végigfolyatni
a bőr alatt. Betönni vele a nyílásokat. Megrendítően nagy;
[nyílások.
Elfeketedik bennük a testhuzat. Gyász és tömegcsömör.
Ép döngölőrúd, összezúzott kétéltű figurák, bábúk és
[egyéb
tájdarabok, amint az éhség felveti őket a mélyből, a
[kilazított
merev egyeneseket. Tágra méretezett ez az óriási vászonzsák.

Mikor sárga, az ámulattól meglazul és felolvad
közben, ólomvörös tagokkal. Lassan már többször is mint
előző szakaszaiban. Mégsem úgy, de erőteljesen *az*.
Nagyobb kilengéssel, ártalmasabban. Homlokrepedéssel.
Ahányan, az mind ott izeg-mozog. Torz tömkelege olvasztja
testét testbe, egy tömör gömbszerkezet félremagyarázott
[összetevői.
Izzik, tüzel és olvad a zaj, feszesen beszorítva formáit
[e bábrengetegbe.

Egymás után föl-fölgörbülve. Sajgó inakkal bevonva.
Zöld-kék fémpárával. Emelkedik meghajolva, fölszippantva
apró bogarait, majd belefújva őket a szigorú állapotba. Egy
pillanatra. Talán csak éppen, hogy megállhat, soha el nem
indul. Alant a kiírt fejezetben, ugyanaz mind előrejelezve,
pontról-pontra megfogalmazva, kijegyezve. Teljesen beépíthető
állapotban. Sem több, sem kevesebb, csak
[felhasználhatatlanul ép.

Ezekről azután már csak igen kivételesen. Letörölni,
[fölhígítani, kitömní,
kivájni, egyenként visszafelé odatenni. Odasúlyozni.
[Váratlanul,
szinte lélegzetvételní pontossággal. Közvetlenül a
[kezdés után kibomló
gyökerekkel. Elhelyezkedni a vájatokban. Egyáltalán,
[föltételezni
mindezt. Ezek az általam kikísérletezett, de nyilván
[túlhasznált
és érdektelenné lett apró semmiségek. Lehetetlen
[fegyelmezeni, össze-össze-
koccan lépésről lépésre. Kimozdul és befejeződik, annál
[pontosabban.

Évekkel ezelőtt mintha ugyanez jutott volna eszembe.

Esetleg más.

– Nincs se átvérző textília, se ragtapasz.

De ami van sem változik önkényesen.

Egyedül a szöveg medencecsontja, mészkövélete, az örökös egymásrarakódás következtében.

Legtöbbször azonban nem. A folyton

ismétlődő kifejezések vagy azt mintázzák meg, amit megmintázhatnak, vagy valami egészen mást.

Esetleg azt sem. Szabályosan úgy, ahogy írom.

Pedig ezeket minden további nélkül megfordítva is el lehetne mondani: a jelenlét magva. Elfonnyadnak a vénák és artériák ekkora nullazuhatagban.

„Egyszer kétszer néha.”

Sötétség-dudor. Mondjuk a nyelvészetben.

Mondjuk, egy nyelvállapotot. Egy fordulópontot a megfigyelésekben. Teljesen egyértelmű, hogy mit is.

– Vagy egyáltalán, akarunk-e valamit?

Hosszú ideig el-elmélázva ezeken.

(Ahogy itt előttem besüpped, odaképzelem rajzeszközeit, finom ecsetszemöldökét. Így a szobában akárha kivérezné testét a hiány.)

A vak pillantások annyiban különböznek, hogy test test mellé helyezük őket. Amiből következik: érthetetlen, miért folyton e semmiségek?

Távolabb, távolabb majd valahogyan.
Csak kifinomult töredékek, szózavarok,
szikraképek sercegése. Egy párzóverseny adathalmaza
talán.

Behúzódnak, szétzúzódznak. A felhalmozódott képanyagot
Míntha égő felületre hullajtanánk. Pedig könnyebb velük a
térben örvényleni. Vésőként megpördülni vonásain, vagy
elfoglalni nyílásait, mint az ék. Munkálkodni e lehetetlen
tömegben. Egy örökkévalóságra megszaporodni.

[Önkikísérletező,
száraz képzelettel. Vagy ahogyan ezt már kibontani,
[feloldozni
lehet, mindezek nélkül. Szomorú vonaglással.
A csönd és a kék képzeteit.

A hallgatás bonckése alatt.
Lefejteni, megmunkálni, égő agyvájattal kivetíteni
eltolódásait. Mint az egyedül lehetséges,
vagy bárhogyan másként.
Majd kidolgozni mindezt egy hosszú
elnémulásban.

Végkövetkeztetésként: hallgatni a zárójelenet
ismét ránczúduló csöndjét – a már szálkásodó fogazatok
oly találó és oly gyakori véletleneit.

Neoncsőbe rejtett szemgolyó. Mint izzó kéz a semmiben.

Vagy testünkkel feltépett tér, piheként feszülve a

[lehetőségek

között. Túl és innen egy legyintéssel.

Kitapintott, hajszálfinom felületű külvilág.

[Állóképmásolat

a levegőben. Némára formált és némán alakított.

Egyre ritkábban, egyre feszesebben,

mintha nem is lenne, kibuggyan a síkból: felfeslő csont.

Elhullajtott kiálló mező. Burkot vet a gyökeresedő

teremre. Csak egy kézmozdulat felezi e lehetetlent,

ahogyan szorosabbra szárad néhány visszametszett

[ércnyúlvány.

A fal egy befejezetlen horpadás, hol lehülnek a szétfolyt

koravén keretek. Szétcsúsznak a forradások, mint

jégben az erek fakulnak. És neonfigurák csapódnak le

az agyban, kitöltve e csöndkazlat. Így reped a nehéz

buborék, az üvegcsatornába sülyesztett koponyafüzér.

Úgy siklunk elő a közelből,
mint hús-vér betonlapok közül „húz”
fölfelé a növényzet: minden lépésnél kettéfaragva.
Egy oldalra metszett torzón,
mint jéggöröngy a fájó horpadásban.
Csöndbe mártott ujjbegyekkel
vérzünk a férges kéreg alatt: átlótt televény.
A lét ingája feszül így a repedésben.

Mint én itt vagyok, másutt más, ugyanúgy ott.
Életnagyságú-fehér papíron lefelé,
két szembeállított négyzet között. Összeizzva.
Egyenletes hullámzó mozgással.
Körös-körül lágyan a terület. Figuravirágzás.
Távolságok és különböző árnyalatok szüntelenje.

Elüldögélek az idegkövezetben. Esetleg valamit

[kifogásolok.

Mint egy ugyanakkora terjedelmű más alakzat.
Mégis, mintha
látomászerűen kirugódnának e lenyomatok.
Ilyenkor,
egyszerűen odanézek.

– A beszüremelő tájat elhelyezni a kijelölt szögben.
(Ficáncol, rezdül, zörren, csavarodik.
Mintha elvékonyodna, elvastagodna.
Végül: alázatosan visszagyűrődik.
Mindezt párszor megismétli.)
Majd hátrálni újra, agyunkba. Kiszárad, bekövesedik.

Néhány kitűnően sikerült sáv,
lazán összeerősített, szöveteiben
elszáradt, indulattalan. Elképesztően kifinomult.
Esetenként tágul és lazul.
Vagy megszűnik.

Összefoglalás: a kréta izgalmas felület. (Néhol egészen

[kivételesen.)

– Magánbeszélgetek. „Előhívom a lehetetlent...”
A mozdulatok kialakulóban. (Még ha nem is.)

Szabó Lőrinc számbavétele

A homlokodtól lefelé, a homlokodtól fölfelé.

Sehol: egy féregnyi levegőfelületen.
Izzó feketén és halk-fehér terebélyel.
Mint még soha.
Csak könnyedén és megfeszítve.

Örökre kettémetszeni.

a normát.

Senki a bonyolult lélegzetben,
vagy a tér gerincrotációján.

Tűröm a roppant áthatolhatatlant.
Örök szigorúsággal átfordülök ujjaim között.
Mint csontszürke pupillák a mélybe.

Fagyos viasznyomaton,
dermedt tenyeremben a túske.
Áthelyezem valahonnan valahová.

Elvont pontossággal feszül, alattomosan izmosodik.
Immár kőkemény és hajszálfinom,
örökre mozdulatlan.

Idegcsobbanás egy kocka hófokán. Testközelben.
Lassan átragadnak a rezgések, rándulások,
mint betüzesedett szemgolyó fúrja, mélyíti
kőzetét. Egyik tenyérből a másikba.

Bizonyos időközökben dárda-egyenesen a lehetetlenben.
Lélegzetnyi lángra lobbanva az ellentétek
két véglete között. Jéggorpadás az agyban.

Mindenkor megismételhetem, vagy akár újra is
fogalmazhatom, nagyot mélyítve ürességén.

Fokozatosan elbizonytalanodom,
a lehető legerősebben megszilárdulok.
Agyam egy fordított nagyító, a szigorúság összes
veszélyeivel. Kiröppen játékszerű a
felmentett gondolat. – Érlel és lezárul.

– Szabad akarattal, befolyásolhatatlanul.
„Ami közbejön... a különbség oly kicsi.”
(Említésre sem méltó.)
Hosszan kitekintve önmagam örökkeretéből.

– Ércvetület – mondom. – És egyéb kitételek.
Örökös fékezésben (létezésben); észrevétlenül. Iszonyat
amig csodálom mozdulatát, égő színeit, keménységét.
Talaját. Túlélte változásait. „Most is... gyöngyszögét.”
Természetesen: ha kellő figyelemmel és fegyelemmel!

Önvédelemből mit meg nem tehetnék értetek!?

Mint a rekeszizom összezúzott részarányosa,
és körülötte minden.

– Vagy sorozatosan újramesélni felfedezéseim.
Ahogy kábul a tenyerembe zárt jégdarab,
úgy illan fejemből a láng: tettetett önfegyelmem.

Fölülvizsgálni: befejezni, ha befejezetlen.

Úgymond, kifelejteni. – Magunkbahorpadunk.
Körülírhatatlan tekintetficam. Látszat-piruett.
Elgondolkoztató, szinte nincs!
Nem teremtés ez, tökéletesedés.
A gyengébbek kedvéért hihetetlenül alapördülünk:
vissza fedezékbe.

Tovaszigorlani a bizonytalanságba. Éppenhogycsak
lenni: valóságnyi méretekben. Elszórakozni,
pl. ha már merevek taglejtéseink. Valamit
riadtan odaszorítani. – „Sokra értékelem
elképzeléseimet, ilyen értelemben.”

– Aki kérdez, az, ki válaszra vár.
Mintha csak sejtenénk hasonlatait.
Talán a tévelygések miriádját, vagy
izzó-tüzelő „gombolyagomat”: egyre bizonyosabban.

Összegezem: az eddigieket. Az elkövetkezőket.

Találomra mindent ami van (s nincs).

Tagjaim legapróbb szövedékét,

kapcsolataim fel nem ismert tárgyait.

Befogom az űrt két megvesztegetett harapás közé.

– Így telnek napjaim, minőségváltozásaim.

A tér mesterlovásza néhány kötegben. Fékevesztettek

és tanulékonyak. Ősbizonyossággal bizonytalanok.

Kivételesen.

– Csak saját felismerésem teljesen ismeretlen

hányadosát bogozom, szilárdul ujjaim közt a másolat.

(Mindezek után) a térfogatom.

Mozdulok. Lépés előre. Mielőtt
még néhány moccanásig, mint a csont
a sajtó kövön, szorosra zárja illanó jelünk.
Nem valami, ami megállna,
ha szemléletünk minden föltételétől
elvonatkozunk, akkor is megmaradna.
Nem. Egyéb. Mint egyetlen állomásunk: e látomás.

Vagy, mint egy szürke gondolat.
Egymás hidege, omló keze.
– Légzésgyakorlat; itt megszakadhatna a bonyodalom.
Már nem érzékelem a méreteket.
Mélyre érve is változatlanok. Talán
(versben először) ily ismeretlenül és
híján a pontos megfogalmazásnak.

Kicsordulna homlokom alól. Az alapállás.
Terhem igása, tompa zökkenéssel.
Tenyerem őseim lépteivel telne meg. Mindez, mint
az a nevezetes „korhadt fatörzs” is, csak
látszata önmagának.
Képmása valami másnak.
Mögötte bújok, rezdül a lüktető *fonal*.

Sorsa sorsom. Végső villanásom. Mégha tiltom,
tagadom, akkor is: ismét felöltöm álarcul a jelet.
Csak egy fölhasított réteg.
— Megállok. Mintha mozdulna. Újra lüktetne.
Hangtalan percei a percnek. Nem valami,
ami megállna. Bár,
minden vers egyszer a legutolsó.

Matató mutató.

Itt találkozunk, ezen a helyen. Innen indulunk.

– Se kő, se sötétség. Se fény, se föld.

Változatlan neveltjeink előtt a rejtély: sehol se jobb a hamis áldozatnak. (Nehezen találunk egymásra, fáradságos és veritékes munka árán.)

Csak egy szilárd pont, egy meghatározott állapot hiányzik. Egy mindent átfogó mozdulat.

A törvények elégtétele.

Egy világ hiányzik közöttünk.

Az izmok hiába feszülőben. Csörtetünk.

A levegő préselt illata az agyban. Mintha

látnám: ismét egy ijesztőn mély horpadás.

– Két tüzes gyertyát jeges szemembe. Vállgörgőim közé.

Mint játékaiba feledkezett ismeretlent.

– Itt nincs fölösleges fondorlat. Csak a sebek fájdalma.

Állandóan indulásra készen.

Rugalmas hajlataink várnak a riadásra.

Mint szemvesztés előtt a tekintet.

Valami fölszívódott belém a talajból, és mind, mind
[magasabbra
duzzad. Hiába a gátak, a gondolatok. Tovább dagad,
gyarapodik, mintha tudnám, ismerném eredetét,
mintha látnám.

Lehetetlen kimondani, csak töredék. Az egésznek
kényszerképzete.

Mindenről, csak lesikló feltjairól, szikráiról soha.
Mellkasomba úszatom pelyheit.
Sohasem fogjátok leolvasni arcomról,
olyan kifejezéstelen lettem tehetetlenségemben.
Minél mélyebbre húzódik,
annál elgondolkoztatóbb.
Kivenni, kitépni lehetetlen. Eltűnik
könnyű gördüléssel húsomban.

Felhúzódik tagjaimba. Elszíntelenednek:
először lábaim, majd, hogy senki se lásson,
lassan mindenem. Forgolódok, riadozok.
Felfogni és eltüntetni igyekszem jeleimet.
Vegyülni, vegyülni. Tisztán és szemérmetlenül.

Lesz mit áztatni. Lesz mitől ijedten elrejtőzni.

Szerelvények

Egyikből a másikba, majd innen
a következőbe. Ott sincs
maradás! Egy-egy feszítővasat
rugalmas nyakunk alá.

– Megemelni! – Semmi.

Megemelni: semmi. De mindkettőt soha.

Egyikből a másikba, a másiktól – így a végtelenségig
– a következőbe. Nehéz kivárni, és kimondani is.

Dagadunk a hófehér levegőben.
Szemgolyók, megannyi hajszálgyökér.
Minden mi emberi és embertelen
e néhány perc alatt. – Kiiktatom
az utolsó cseppnyi épet.

„Mi is érdekelhet bennünket mindebből
még egyáltalán? Bár tudunk, látunk-e?”

Ha megmérettetünk, súlyunk súlytalan.
Csak dagadunk a fémszürke televényben,
mint hasonló és hasonlított: elégedetten elégedetlen.

Hasan Mercan után

Megfordulok:
elmélkedem,
emlékezem.

– Itt a kő.
Összeroppan,
mint a kezem.

Megszüntetem,
megfékezem!
(Ha létezem.)

Ideg nélkül egy ősi nyomaték.

„Szarvasagancsból csontlemez burkolat
a markolaton és a hornyolással felerősített
keményfa végeken.”

A jelenbe rejtett, bár időben mind távolabbi.

Kecses vonása, rugalmas famagva;
súlya van a múltnak. – Mit juttat
embernek, állatnak a természet?

Megtanít szorongani a gondolatért;
vad-metszetéért az akaratnak.

Minden hajtásért a forma kivénhedt törzsén.

– Ügyelünk már a menedékre. Ám veszni hagyjuk a *tételt*.

Rég lendült őseink kezében az íj,
sajtolta, rugalmas szarvasín-kötegek az idegek.

I.

Érzékeny, varangyerezetű,
áttetsző, de kemény edény.
Minden rejtett rajta.

Kétrét görnyeszt
hosszas tűnődés után.
Nézem, ahogyan ellenáll.

II.

Ahogyan megfeszül a szél.
Innen is. Onnan is.
Röppen a maradék. Játsszom a röggel.

Morzsái szürke fagymagok tenyerem
repedő felületén.

III.

– De minek is.
Anyagom egyetlen metaforám.
Schol egy megfelelő zug, egy biztos rejtekhely,
ahová elmozdíthatnám.

Egy óvatlan pillanatban
tárgyaim után kutatok. – Így, elheveredve,
milyen egyszerű is minden bonyolult.

IV.

Ezek a horizontálisok és vertikálisok.

És haránt vonalak. Szorító párhuzamosok, egyenesek
és alaktalanok. Magába roskadó,
boldog vagy boldogtalan kezek formálta tér.

Mozgó és mozdulatlan mozgó mozdulatlanok.

K. D.: *Egy hang*

„o”.

És végül, már idáig jutottunk.

Valamennyien egyazon útvesztőben. Valahányan ugyanabból a közösségből és ugyanabban a közösségben. Szerte a lehető legtisztább tájban, a lehető legtisztábban. De, mint mindenütt, itt is csak termékeny és terméketlen pillanatok.

A boly ami magába zár, ha kiválunk többé vissza nem fogad. De szorítása értelmetlen! (Talán azért e megkülönböztetett figyelem?)

Akkor feltűnik, hol igéz,
hol meg *visszajár*.

– Milyen érzékeny felületek: síkok és borzadások;
csak a technika különbözősége: ott toll, itt kréta.

„Soká tart, amíg azt, amit az egyén elért,
az egész közösség érvényesíteni tudja...”
És végül: már idáig jutottunk.

Záradék

Mint öszülő márványfejet, bont részeire az idő.
Léte létemben párázik. Egyetlen hasonlatát,
homlokom dudorait, formálja tenyerem.
Akárha lépte fagyna a gondolatba:
újra és újra visszatér.

– Mi haszna, bármit ha mondok.

Magtalanítom fegyverem és hangszerem *idegeit*.

A mélybe tépek, mint mikor már látni sem lehet:
fékentartva mindent, ami bent van.

Itt, a *végtelet* befogva.

– Bizonyosan – mint mindenki más – ha egyszer

kiválok „képzetemből”. És ha nem, mi hát e

méreteimhez idomuló mérleg? Mily értelem keltette látvány?

Örök mélységet kutató, vérző,

két súlypont között

bárhol feszülő, mélyítő korrózió.

TARTALOM

Emberi hang 5

A NARANCS

A narancs értelmezése	9
A narancs tartalma	10
A narancs történik	11
A narancs sorsa	12
A narancs narancs	13
A narancs is kifordul	14
A narancs önmegtartóztatása	15
A narancs helyzete a térben	16
A narancs és a verstelenség	17
A narancsban indul az ellenpont	18
A narancs megváltoztatása	19
A narancs mindezek után	20
A narancs időtartama	21
A narancs megvilágítása	22
A narancs változatai	23
A narancs és a gyengeelméjű gyerekek rajzai	24
A narancs aszkézise	26
A narancs rendszerezése	27

AZ ÖRÖK TÖKÉLETES

A várakozás kezdete	31
Az örök tökéletes	32
Ritka őszgerincű tájlovak	33
Szabad gyakorlatok	34
Lucidum intervallum	35
Szétterített objektum	36

SZABAD GYAKORLATOK

(Egy mondattal kezdődik...)	41
(Pillanatonként semmi sem...)	42
(Szabadon kilélegezni]..)	44
(Évekkel ezelőtt...)	46
(Távolabb, távolabb...)	47
(Neoncsőbe rejtett...)	48
(Úgy siklunk elő a közelből...)	49
(Mint én itt vagyok...)	50
(Magánbeszélgetek...)	51
<i>Szabó Lőrinc számbavétele</i>	52
(Schol: egy féregnyi...)	53
(Tűröm a roppant...)	54
(Idegcsobbanás egy kocka...)	55
(Fokozatosan elbizonytalanodom...)	56
(Ércvetület – mondom...)	57
(Vagy sorozatosan újramesélni...)	58
(Összegezem: az eddigieket...)	59
(Mozdulok. Lépés előre. Mielőtt...)	60
(Matató mutató...)	62
(Itt találkozunk...)	63
(Valami fölszivódott belém...)	64
<i>Szerelvények</i>	65
(Dagadunk a hófehér levegőben...)	66
<i>Hasan Mercan után</i>	67
(Ideg nélkül egy ősi nyomaték...)	68
(Érzékeny, varangyerezetű...)	69
<i>K. D.: Egy hang</i>	71
(És végül, már idáig jutottunk...)	72
<i>Záradék</i>	73

SZIVERI JÁNOS
SZABAD GYAKORLATOK

Szerkesztő: Kovács-Ács Károly

Sorozatterv: Kapitány László

Műszaki szerkesztő: Illés Lajos

Korrektor: Csorba Mária

Készült a Forum Lap- és Könyvkiadó Vállalat nyomdájában, 1977.

